

hedsraadsloven havde givet Menighederne til at øve Indflydelse paa Besættelsen af Præsteembeder.

Men forinden Arboe Rasmussens Beskikkelse som Sognepræst for Vaalse kom til at foreligge, blev der af Biskoppen over Viborg Stift nedsat en Provsteret til Undersøgelse og eventuel Paakendelse af Spørgsmaalet om, „hvordit Sognepræst Arboe Rasmussen i et af ham holdt Foredrag og nogle af ham udgivne Skrifter var kommen i afgjort Strid med de ham som Præst i Folkekirken paahvilende Pligter, og hvilket Strafansvar han i bekræftende Fald maatte have paadraget sig“. Under de Omstændigheder fandt Kultusminister Keiser-Nielsen det rigtigt at stille Arboe Rasmussens Udnævnelse til Sognepræst for Vaalse i Bero, og Embedet har da siden været bestyret og bestyres til denne Dag ved Konstitution.

Den 27. August 1914 faldt saa Provsteretsdommen over Pastor Arboe Rasmussen, hvorved han frikendtes. Sagen gik derefter til Landemodet, og den 5. Juni 1915 afsagde Landemodet sin Dom i Sagen, idet der dømtes: „Sognepræst for Skibsted og Lyngby Menigheder Arboe Rasmussen bør have sit nævnte Kald og Embede som Sognepræst forbrudt“, og det gejstlige Medlem af Domstolen udtaler i sit dissentierende Votum: „Arboe Rasmussen skal miste sin Ret til at være Præst i den danske Folkekirke som evangelisk-luthersk og derfor fratæde sit Embede som Sognepræst i Skibsted-Lyngby Menighed“. Som bekendt blev denne Dom omstødt ved Højesteretsdom af 9. Maj 1916, hvorved Arboe Rasmussen frikendes, og Sagens Omkostninger paalægges det offentlige. Hermed er det altsaa slaaet fast, at Arboe Rasmussen har Ret til at være Præst i den danske Folkekirke, og han maa som Følge deraf have den samme Ret som andre Præster til at søge om og opnaa Forflyttelse. Det vilde i og for sig ogsaa være en urimelig Stilling, at han kunde sidde som Præst i Skibsted og Lyngby, men derimod ikke skulde kunne sidde som Præst i et andet Sognekald her i Danmark. Det vilde simpelt hen være uforvarligt af Administrationen at modsætte sig hans Forflyttelse. Derfor var jeg ogsaa sindet i Overensstemmelse med Indstillingen fra Vaalse Menighedsraad at søge Arboe Rasmussen beskikket til det paagældende Embede.

Men forinden søgte og fik jeg en Samtale med Biskop Wegener om Kollats-spørgsmaalet og om Biskoppens Stilling

som den, der skulde føre Tilsyn med Pastor Arboe Rasmussen, idet jeg, skønt jeg maatte gaa ud fra, at naar man havde rejst Sagen og paakaldt Domstolens Afgørelse i denne Sag og havde faaet denne Afgørelse, da ogsaa maatte bøje sig for Afgørelsen og medvirke til Arboe Rasmussens Indsættelse som Sognepræst i Vaalse paa sædvanlig Vis, dog ikke ønskede paa nogen Maade at øve Samvittighedstvang i denne Sag, fordi jeg tror, at alle Parter er bedst tjente med, at der ikke øves nogen Samvittighedstvang. Under den Samtale, jeg derefter havde med Biskop Wegener, henstillede jeg til Biskoppen, at han gav Pastor Arboe Rasmussen Kollats rent ekspeditionsmaessigt. Der er ingen bestemt Form for Kollatsen, og en Kollats behøver ikke at indeholde nogen som helst Anbefaling for vedkommende Præst. Biskop Wegener var under denne Samtale noget vaklende, og jeg spurgte ham derfor, om han havde forhandlet med sine Kolleger, de andre Biskopper, eller om han ønskede at beraade sig med dem. Dertil svarede Biskop Wegener, at han egentlig ønskede dette, hvorefter jeg tilraadede ham at gaa til Sjællands Biskop for at bede ham foranledige, at Landets Biskopper traadte sammen til et Møde, og dette skete da. Paa det Møde viste det sig, at Biskop Wegener ikke under nogen Form kunde tænke sig at give Kollats eller føre Tilsyn med Pastor Arboe Rasmussen, naar han blev Sognepræst i Vaalse, men samtidig viste der sig imidlertid blandt Biskopperne en alvorlig fælles Villie til at komme ud over Vanskelighederne med Hensyn til Pastor Arboe Rasmussens Indsættelse som Sognepræst i Vaalse paa fredelig Vis, idet Biskopperne var enige om, at en bitter Strid, hvorved maaske en stor Kirkekamp kunde rejses i vort Folk, maatte undgaa, ikke mindst under de nuværende alvorlige Forhold, og efter Biskoppernes Ønske kom jeg derefter til Stede paa Biskoppernes Møde og forelagde dem et Udkast til et Lovforslag, ved hvis Vedtagelse jeg mente, man kunde komme ud over de nævnte Vanskeligheder. Efter nogen Forhandling opnaaedes der Enighed om det nærværende Lovforslag, som fik af Biskopperne følgende Paategning: „Ovenstaaende Forslag, der er forelagt os af Kirkeministeren, tiltrædes og anbefales til Gennemførelse. Den ²²/₅ 16. H. Ostenfeldt. L. N. Balslev. Sophus Sørensen. A. S. Poulsen. C. Wegener. Chr. Ludwigs. G. Koch“.

Det lille Lovforslag gaar, som ærede